

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne dneve in praznike. — Inzerati do 80 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej.
Slovenski Narod: velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Klavrna ofenziva velesrbstva

Shod v Vel. Bečkereku ni dosegel svojega namena. — Radikal-ski kmetje so se ga morali udeležiti na komando

Beograd, 23. aprila. V političnih krogih danes živahno komentirajo včerajšnji shod radikalov v Velikem Bečkereku, ki ga je organizirala vlada v namenu, da pobije akcijo radikalov ne-zadovoljnih in da skuša paralizirati naraščajoči vpliv KDK v Vojvodini in v Banatu. Shoda se je udeležil sam g. Vukičević z dvema ministroma in 42 poslanci. Vlada je polagala na ta shod, ki pomeni pričetek Vukičevićeve ofenzive proti nezadovoljnim v radikalni stranki, posebno pažnjo in je napela vse sile, da bi manifestirala svojo moč. V političnih krogih danes splošno ugotavljajo in priznavajo tudi vladni krogi, da shod svojega glavnega namena ni dosegel. Udeležba je kljub pritisku celokupnega vladnega aparata daleč zaostajala za udeležbo na nedavnem shodu dr. Ninčiča, a tudi navdušenje, ki se je manifestiralo za politiko vlade, je bilo prisliljeno. Gg. Vukičević in ministra dr. Stanković in Kujundžić v svojih govorih niso razvili programa vlade, marveč so se zgojili omejevali na obrambo proti očitkom, ki padajo na delovanje vlade od vseh strani. V političnih krogih zlasti komentirajo dejstvo, da ni noben govornik imenoma napadel glavnih voditeljev radikalov nezadovoljnih in da so bili najostrejši napadi naperjeni proti KDK.

Obilo komentarjev je vzbudila resolucija, ki je bila sprejeta na shodu. Naglašanje velikosrbstva, ki je izraženo v resoluciji, češ, da so meje Velike Srbije z osvobojenjem razširjene na sever do Subotice, je vzbudilo zlasti v prečasnih krogih veliko ogorčenje. Demokrati zamerjajo radikalom, da so na javnem shodu tako očito naglasili svoje velikosrbske tendence, češ, da bo to le še bolj ojačalo vrste KDK, ki itak kljub vsem naporom vlade povsod stalno napreduje.

Okolica g. Vukičevića je z uspehom v Bečkereku zadovoljna. V zaupnih krogih pa priznavajo, da so računali na večji uspeh in se jeze na lokalne faktorje, češ, da shoda niso dovolj pripravili in da bi morala biti udeležba vsaj tako velika, kakor je bila na Ninčičevem shodu. Centrumaši in pašičevci slikajo včerajšnji shod kot očiten poraz vlade, ker da je shod kljub razmeroma veliki udeležbi pokazal, da prebivalstvo ne odobrava politike vlade. Zlasti pa naglašajo, da so se ljudje le pod pritiskom udeležili shoda, ker so vladni eksponenti pozivali k sebi župane poedinih občin in jim diktirali, koliko ljudi morajo poslati na shod. Če bi ne bilo takega pritiska, bi na Vukičevićevem shodu po njihovi sodbi ne bilo niti 200 ljudi.

Volitve na Koroškem

Včeraj so se vršile na Koroškem občinske volitve, pri katerih so Slovenci znatno napredovali.

Celovec, 23. aprila. Razun v Celovcu so se vršile včeraj po vsej Koroški občinske volitve. Po dosedanjih vesteh je bila volilna udeležba izredno slaba. V nekaterih občinah je prišlo na volišče samo par volilcev. Izmed večjih občin so znani doslej sledeči rezultati:

Beljak: Socijalisti 16, gospodarska stranka 7, krščanski socijalisti 4, in hüttlerovci 1. Šmohor: Gospodarska stranka 12, (prej 14), socijalni demokrati 5 (prej 2).

Špital: Socijalni demokrati 13, (13), meščanska gospodarska lista 13, (12), narodni socijalisti 2 (3).

Sv. Peter pri Celovcu: Gospodarska lista 11 (12), socijalisti 10, (10), komunisti 1 (0).

Celovec, 23. aprila ob 12. Po dosedanjih rezultatih včerajšnjih občinskih volitev se da sklepati, da je ostal položaj v glavnem nespremenjen. Socijalisti beležijo nezaten

porast na škodo nacionalnih socijalistov, dočim so ostale stranke ohranile svoje pozicije. Slovenci so ponekod napredovali, v glavnem pa so tudi oni obdržali vse dosežene mandate. Komunisti so dobili skupno samo eden mandat v nekem predmestju Celovca.

Bistrica v Rožni dolini: Slovenci so pri včerajšnjih volitvah pridobili dva mandata, tako da jih imajo sedaj 5.

Borovlje: Gospodarska stranka 7, socijalni demokrati 16, hüttlerovci 1. Slovenci 4. Pridobili dva mandata.

Pliberk: Gospodarska stranka 11, socijalni demokrati 3, Slovenci 2. (nespremenjeno).

Velikovec: Gospodarska stranka 11, socijalni demokrati 6, hüttlerovci 4, Slovenci 1 mandat.

Potresno razdejanje v Bolgariji

Mesto Plovdiv in okoliške vasi v razvalinah. — Nepopisna beda prebivalstva prizadetih krajev. — 4 milijarde škode.

Sofija, 23. aprila. Posledice potresne katastrofe v Plovdivu, drugem največjem bolgarskem mestu, so nepopisne. Armenski in katoliški del mesta sta popolnoma porušena. Mnogo so trpele tudi trgovnice ter delavska stanovanja. V katoliškem delu mesta se je porušila misijonska hiša, ki bi se imela otvoriti 1. maja. Civilna bolnica v Plovdivu je manj poškodovana, vendar pa so bolnike prenesli na prosto pred bolnico, kjer leže sedaj pod milim nebom. Število ranjenecv je ogromno ter primanjkuje že sanitetnega materiala.

Sredi mesta, kjer žive premožnejši ljudje, so postavljeni šotari na ulicah, ker se nihče ne upa vrniti v hiše. Povsod je na ulicah vse polno pohištva. V turškem delu mesta so porušeni vsi minareti mošej. Posebno velika je škoda v državni skladiščni tobačni, kjer je bilo nad 10 milijonov kg tobaka, pripravljenih za izvoz, sedaj pa je ves tobak pokvarjen.

Tudi v okolici mesta je potres povzročil ogromno škodo. V vaseh Satbegova, Papazli, Makole in drugih manjših krajih ni ostala nobena hiša nepoškodovana. Porušene so tudi ceste, ki se ne ponekod pogreznile več metrov globoko. Prebivalstvo je zbežalo v planine, ker se boji, da bi se potresi ne ponovili. Ob potresu je bilo ubite tudi mnogo živine.

Pri drugem potresu je bilo v Plovdivu ubitih 25 oseb, 150 pa težko ranjenih in se dvomi, da bi ostali pri življenju. Lažje ranjenih je bilo nad 200 ljudi. V vaseh Satbegova, Papazli in Makole je bilo 70 oseb ubitih, 260 pa težko ranjenih.

Ob potresu je ponekod tudi izbruhnil požar. Tako se je vnelo v Plovdivu sanitetno skladišče pri kolodvoru in le s težavo so obvarovali predogonem bližnje zgradbe. Največ hiš je porušeni ob reki Marici in v bližini kolodvora.

Poškodovana električna centrala še ni popravljena ter je mesto ponoči v popolni

temi. Mnogi sumljivi tipi so izkoristili to za ropanje in latvine. Oblasti so bile prisiljene zagroziti z najstrožjimi kaznimi. Opaženo je tudi pomanjkanje živila, vendar pa že pošiljajo iz Sofije v Plovdiv in okolice vsak dan večje količine živila. Ker je pričelo v potresnem ozemlju tudi močno deževati, je položaj prebivalstva, ki prebiva na prostem, tem mučnejši. Vsekakor bo deževje še povečalo materijelno škodo.

Vlada pripravlja zakonski načrt šestmesečnega moratorija za kraje, ki so trpele od potresa. Po vsej Bolgariji pobirajo prispevke za ponesevanje, vendar pa ta akcija ne bo zadostovala in bo potrebna pomoč inozemstva. Beda v krajih, prizadetih od potresa, je nepopisna. Vlada je prepovedala vse zabave, vsa gledališča in kinematografi so zaprti. Velikonočne počitnice na šolah so podaljšali, ker se boji prebivalstvo novih potresov tudi v krajih, ki doselej še niso bili prizadeti. V kmetijski srednji šoli v Sadovi, ki jo je potres popolnoma porušil, se je posrežilo šele po 12-urnem delu rešiti učence izpod ruševin. Ostali so pri življenju samo zato, ker so se skrili pod posteljami in se tako obvarovali pred padajočo opeko. Od neke šest-članske družine v Manolevu je ostalo živo samo 4-letno dekletce, ki so ga našli pod razvalinami.

O materijalni škodi doslej še ni točnih podatkov. Po približni cenitvi znaša škoda samo v Plovdivu dve in pol milijarde levov. V celi državi pa se ceni na več kot štiri milijarde, torej za celo milijardo več, kolikor bi znašalo posojilo, ki ga ima Bolgarska dobiti od Društva narodov.

Teško zdravstveno stanje praškega nadškofa.

Praga, 23. aprila. Zdravstveno sanje praškega nadškofa Kordača, ki ga je nedavno zadela kap, je po zdravniškem bulletinu zelo težko ter se ne boljša.

Volitve v Franciji

Pariz, 23. aprila. Včeraj so se vršile po vsej Franciji parlamentarne volitve. Po doslej znanih rezultatih volitve niso prinesle nikakih presenečenj. Četudi še niso znani točni rezultati, se vendar da že sedaj sklepati, da konstelacija parlamenta ne bo doživela znatnejših izprememb. Volilna udeležba je bila izredno velika in je dosegla v pretežni večini volilnih okrožij nad 80%. V okolici ministrskega predsednika naglašajo, da bo Poincaré v drugi polovici maja podal ostavko celokupne vlade, da nudi tako možnost, da se sestavi nova vlada, ki bo odgovarjala izidu volitev.

Glasmom komunikacije, ki ga je objavilo notranje ministrstvo danes zjutraj ob 6, je bilo doslej izvoljenih: 72 desničarskih republikancev (leta 1924. skupno 128), 41 levičarskih republikancev (85), 15 neodvisnih radikalov (48), 16 socijalističnih radikalov (135), 4 socijalni republikanci (48), 14 socijalistov (102) in 13 konservativcev (11). Izmed 612 okrožij se bodo morale v 427 vršiti ožje volitve. Iz 10 okrožij rezultati še niso znani.

Izmed znamenitejših politikov so izvoljeni: Briand, Herriot, Dardieu, Paul Boncour, Vincent Aurio, Loucher in Renaudet. V ožje volitve prideta med drugimi Painlevé, kateremu manjka samo 70 glasov, in Leo Blum, kateremu ogrožajo mandat komunisti. Alzaški avtonomisti so ohranili svoje dosedanje pozicije, dočim izmed komunistov doslej ni še nobeden izvoljen. Pri ožjih volitvah se bodo potegovali za mandate zlasti vsi trije zaprti komunistični poslanci.

Zahteve naših izvoznikov

Beograd, 23. marca. Včeraj se je vršilo tukaj zborovanje izvoznikov, na katerem je bila sprejeta po daljši razpravi resolucija, ki zahteva: 1. ratifikacijo vseh že sklenjenih trgovinskih pogodb in pospešene trgovinskih pogajanj z onimi državami, s katerimi še nimamo pogodb. 2. Ukinitve davka na poslovni promet, pred vsem pa garancijo, da ta davek ne bo zastavljen kot garancija za inozemsko posojilo. 3. Ukinitve zaostalih carin. 4. Stabilizacija valute naj se izvrši neodvisno od inozemskega posojila. 5. Vlada naj zabrani prodajo nezorelega žita na polju. 6. Izločanje teletskega in brzojavnega prometa in 7. Izločanje tranzitnega prometa.

RUSIJA ZA RAZOROŽITEV

Moskva, 23. aprila. Litvinov, ki je zastopal sovjetsko Unijo pri razorožitvenih pogajanjih v Zenevi, je poročal osrednjemu izvršilnemu odboru o delovanju sovjetske delegacije. V soglasno sprejetem sklepu je odbor odobril stališče delegacije in pozval vlado, da tudi v bodoče zastopa program popolne razorožitve in ne opusti nikake prilike, da doseže na tem polju pozitivne uspehe.

SVETOVNA ZVEZA PISATELJEV

Berlin, 23. aprila. Državna zveza nemških pisateljev je sklenila pozvati pisateljska društva celega sveta, naj se ustanovi svetovna pisateljska zveza. Berlinski mednarodni avtorski kongres je tozadeven predlog soglasno odobril.

BILANCA IGRALNICE V MONTE CARLU

Monte Carlo, 23. aprila. Delniško kazinsko društvo v Monte Carlu je naznanilo za preteklo poslovno leto 725 frankov dividende na vsako akcijo po 500 frankov, to je 145%. Lanskoletna dividenda je potemtakem ista kot leta 1926/27. Čisti dobiček znaša 91 milijonov frankov dočim je znašal preteklo leto 98 milijonov. Od teh 91 milijonov bodo izplačali 53 milijonov kot dividende.

Nesreča pri eksploziji granate.

Mantova, 23. apr. V bližini kraja Pietole pri Mantovi se je pri izkopavanju dogodila eksplozijska nesreča. Dva delavca sta imela nalogo, da bi odstranjevala tamkajšnje zalogo municije. Pri tem poslu sta navila užgalca granate, ki je zaradi tega zletela v zrak. Oba delavca sta bila težko poškodovana. Dočim je eden umrl med prevozom v bolnico, se drugi bori s smrtjo.

Atentat v gradu poljskega predsednika.

Varšava, 23. aprila. Snoci sta se splazili dve sumljivi osebi v grad Spalo pri Skierewicah ter pričeli streljati na stražnika pred vhodom. Stražnik je napadalec, čeprav je bil ranjen, pregnal s streljanjem. V gradu Spalo prebiva često državni predsednik na oddihu. Sedaj živi v gradu njegova soproga.

PAZITE! JUTRI! PAZITE! MEDVEDJA SVATBA

Blazni grof z medvedjo krvjo. PRIDE! ELITNI KINO MATICA.

Pozdrav delegaciji zlate Prage

Jutri, v torek, zjutraj, sprejme Ljubljana prvi poset Prage. Naše mesto z županom in občinskim svetom na čelu pozdravi delegacijo občinskega sveta glavnega, staroslavnega mesta češkoslovske republike s čustvi radosti, spoštovanja in ponosa. Zakaj Praga je že stoletja vzornica, učiteljica, svetovalka in prijateljica naše Ljubljane.

Ze Primož Trubar se je vzgledoval na Cehih, Prešeren je vzdrževal stike s Prago, v dobi l. 1848. je češki plamen vžgal srce Ljubljane in je kazal pot k narodni, nacionalni in kulturni svobodi. Slovanski kongresi v Pragi so duševno oplojili slovenske, v prvi vrsti ljubljanske kulturne, narodnogospodarske in politične javne delavce ter jim dajali smernic in metod za prebujanje slovenskega naroda. Iz Prage je prišla inicijativa in pobuda za ustanavljanje naših prvih čitalnic, naših Sokolov, naših dramatičnih društev, iz Prage so prileteli Slovenci na čelu jim Ljubljana, vzorce za ustanovitev gospodarskih in zlasti denarnih društev, podjetij in zavodov. Iz Prage so došli k nam učitelji in mojstri najrazličnejših strokovnih in ekonomskih, finance, industrije, stavarstva, glasbe, petja in igrarstva. Včasih, ko nam je nedostajalo še v vseh granah lastnih usposobljenecv, nam je Praga pošiljala svoje talente, ki so vzgajali Slovence in jih pripravljali na uro, ko smo lahko postali samosvoji.

Stiki Prage in Ljubljane pa so postali oficijelno intimni, odkar je slovenska večina občinskega sveta zagospodarila na ljubljanskem magistratu. Od potresne dobe in od začetka županovanja Ivana Hribarja sta Ljubljana in Praga pravi sestri med slovenskimi mesti. Tople in tudi realne zveze Ljubljane s praškimi župani in občinskimi sveti so se oditile vzdržale doslej. Župana Ivan Hribar in dr. Ivan Tavčar, podžupan dr. Karel Triller, gerentski svet dr. D. Puca, Ant. Likozarja in Jos. Turka ter vsi razni magistratni uradi so posejali Prago ali ostajali v pisni zvezi z upravo Zlate Prage, išoč in tudi nahajajoč pri nji vsej sveti, pobude in stvarne pomoči.

Med svetovno vojno je nahajala Ljubljana v Pragi ne le navodil, nego tudi utehe in vzpodbude, in vedno se je zvedalo naše mesto: ako nas zapusti in izda ves svet, Praga stoji trdno za nami. Še ga vidimo, župana dr. Ivana Tavčarja, ko govori v praškem Pantheonu dne 16. maja 1918:

«Mi z juga, ki tako radi prihajamo k zlati materi Pragi kot najzvestejši Vaši zavezniki, imamo danes očarane oči od tega, kar smo videli in naša srca trepetajo od tega, kar so čula. Ko so Cehi gradili svoje mesto Tabor in še prej, ko je Otokar razvil kraljevi svoj panir nad našo belo Ljubljano, je plamtelo češko navdušenje v čeških srcih s tisto silo, kakor plamtli še dandanes. In vemo, da bo

krvavo odbit vsakdo, ki bi se hotel polastiti češke zemlje. Zato prihajamo mi z juga k Vam v Prago, kakor prihaja romar v sveto Meko. Češka kultura je na jugu faktor, ki mogočno vpliva na naše duše, in kmalu napoči doba, ko bo slovenska duša podobna češki duši, kakor sta si podobna dvojčka med sabo. Zakaj mi smo Čehov verni, pazljivi in, smelo povem, tudi talentirani učenci! — Nekdaj so zahajali v bitke vitezi, ki so bili z železa na verigo prikovani drug na drugega. Taka železna veriga veže sedaj viteški narod češki z narodom na jugu. Tako pademo mi, ako padete vi, a tudi mi zmagamo, ako zmagate Vi! Zmaga naša pa je že gotova, ker že skoraj živimo v časih, ko pravi Jugosloven ponosno o samem sebi: Nihil bohemicum a me alienum esse putolo!

Besede župana in literata dr. Ivana Tavčarja so bile proroške: zmagali so Čehi in zmagali smo z njimi in z njih pomočjo tudi Slovenci! Železna veriga nas je oklepala v najstrašnejši dobi, v dobi zmagoslavja in nas veže danes, neločljivo, ko imajo Čehoslovaki svobodno republiko z junakom Masarykom na čelu in smo Slovenci svobodni v kraljevini Jugoslaviji pod žetlom Aleksandra Karagorjeviča.

Pragi županuje že dolga leta dr. Karel Baxa, star preizkušen prijatelj Ljubljane in vse naše države. Dobro pozna Ljubljano in Slovence in na naš jug ga veže gospa soproga, vrla Hrvatca, kot svojega brata ga sprejmemo in kličemo njemu in njegovi soprogi: Srčno dobrodošla!

Z njima bratski pozdravljamo vse gospode občinske svetovalce Zlate Prage, želeči, da bi se iznova prepričali, da kri ni voda ter da velja še vedno in bo veljalo, kakor je veljalo doslej:

ZVESTOBA ZA ZVESTOBO!

*

Sporod prireditev

o posetu delegacije mesta Prage v Ljubljani 24. in 25. aprila 1928

V torek

ob 8. Prihod gostov, sprejem na glavnem kolodvoru; odhod (z avtomobili) v hotel «Union»; ob 10. zajutrek v srebrni dvorani hotela «Union»; ob 11. slavnostna seja ljubljanskega občinskega sveta na čast praškim gostom; ob 13. obed v veliki dvorani Kazine; ob 15.—18. ogledovanje mesta in okolice; ob 19. intima večerja v srebrni dvorani hotela «Union»; ob 21.—24. Komerz v veliki dvorani «Kazine». (Pozdravni nagovori, petje «Ljubljana-Kazina», godba).

V sredo

ob pol 7. z avtomobili na Bled (ako bo ugodno vreme); ob 8. prihod na Bled, vožnja okrog jezera; ob 9. zajutrek v Parhotelu; ob 10. odhod v Ljubljano; ob 12. odhod gostov in poslovitev na glavn. kolodvoru.
NB. Ako bo slabo vreme, ob 10. zajutrek v restavraciji hotela «Union».

Praška delegacija v Zagrebu

Zagreb, 23. aprila. Davi ob 8.25 je dospela semkaj češkoslovska delegacija s praškim županom dr. Baxo na čelu. Na kolodvoru ji je bil prirejen svečan sprejem, ki so se ga poleg številnega občinstva udeležili zastopniki občine z županom dr. Heinzlom, predstavniki oblasti, osebje češkoslovskega konzulata, češkoslovska kolonija, JČ. Liga in zastopniki raznih drugih nacionalnih društev. Goste je v imenu Zagreba pozdravil župan Heinzl in predsednik JČ. Lige, nakar so odšli v hotel «Esplanad». Ob 10. se je vršil na magistratu svečan sprejem in je pri tej priliki izročil g. dr. Baxa Zagreb dar praške občine, bronasti kip Jana Žižka. Goste so si nato ogledali mesto in njegove znamenitosti, ob 1. pa je mestna občina v Gradskem podrumu priredila banket. Popoldne napravijo gostje izlete v okolico, zvečer pa odpotujejo v Ljubljano.

Krvave volitve v Iraku.

Sanghaj, 23. aprila. Nacionalistični prišlo med dvema skupinama raznih političnih pristašev danes opolnoči do rezeza spopada, v katerem sta bili dve osebi ubiti, tri pa so morali zaradi težkih ran prepečati v bolnico. Deset oseb je bilo aretiranih. Kakor menijo, je slo v tem boju večina za osebna nasprotnstva, ne pa za globlje politično sovraštvo.

Carigradski patrijarh na smrtni postelji.

Berlin, 23. aprila. Grški pravoslavni patrijarh v Carigradu leži na smrtni postelji. Njegovi verski pripadniki se boje, da bo delala vlada pri imenovanju njegovega naslednika velike težkote.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.8725 — 22.9325 (22.9025), Berlin 0 — 13.5875, Bruselj 0 — 7.9345, Budimpešta 0 — 9.9262, Curih 1093.5 — 1096.5 (1095), Dunaj 7.9795 — 8.0095 (7.9945), London 276.97 — 277.77 (277.37), Newyork 56.7 — 56.9 (56.7) Pariz 0 — 223.65, Praga 167.96 — 168.76 (168.36), Trst 298.5 — 300.5 (299.5).

Efekt. Investicijsko 89.5 den., Agrarne 58 den., Vojna škoda 431 den., Celjska 158 den., Ljubljanska kreditna 126—126 (126), Praštediona 806 den., Kreditni zavod 157—175, Veveče 135 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Šešir 110 den.

Lesni trg. Tendence nespremenjena. Zaključeni so bili 3 vagoni in sicer 1 vagon hrastovih podnic, 42 mm, 2.85 m z nadmerno od 18—27 cm, fco. vagon meja po 1230, 1 vagon bukovnega oglja, suhega, vitanega, fco. vagon meja po 90 in 1 vagon tramov merkantilnih, 4-5, 5-6, 6-7, od 5 do 8 m, fco. vagon meja po 285.

ZAGREBSKI BORZA.

Devize: Dunaj 799.45, Berlin 13.5875, London 299.50, Milan 277.37, Newyork 56.80, Pariz 223.65, Praga 168.36, Curih 1095.

Efekt. Vojna škoda 431—433.

INOZEMSKA BORZE.

Curih: Beograd 9.1325, Dunaj 73.03, Berlin 124.05, Milan 27.35, London 25.325, Newyork 518.75, Pariz 20.42, Praga 15.3725.

Uspešno delo za povzdigo tujskega prometa v Sloveniji

Zanimivi podatki iz poročila o delovanju Zveze za tujski promet v Sloveniji v lanskem letu.

Zveza za tujski promet v Sloveniji je izdala o svojem poslovanju tiskano poročilo, ki ga je sestavil njen ravnatelj g. A. Vl. Pintar. Poročilo je zanimivo, ker dokazuje, da se propagandna za tujski promet v Sloveniji uspešno in smoterno razvija in da so bili doseženi lepi uspehi, zlasti v lanskem tujski sezoni.

Iz tega poročila posnemamo, da je Zveza za tujski promet v Sloveniji posvečala v preteklem letu glavno pozornost propagandnemu delovanju v Nemčiji in Avstriji, pričela pa je z intenzivnim delom tudi na Češkoslovaškem, Madžarskem in v vseh ostalih evropskih državah ter v severni in južni Ameriki in celo v Mehiki.

Zveza je razposlala 15.000 izvodov informativnih tiskovin «Pregled važnejših kopališč in letovišč v Sloveniji» in sicer v nemškem, francoskem, češkem, srbskem in hrvaškem jeziku. Pripravila je že novo izdajo teh tiskovin, kakor tudi ilustriranega prospekta v 6000 izvodi, ki je istotako pošel. Pravkar je izdala tudi v svoji založbi «Vodnik po Celju in okolici» v nemškem jeziku. Pripravljen pa je tudi vodnik po Ljubljani, ki ga je spisal dr. R. Andrejka, nadalje «Vodič po Primorju» za poezniške Primorja iz Slovencev ter osnutek lepega lepaka o Sloveniji.

Vsled lepih uspehov lanskega leta je Zveza kot rečeno posvetila posebno pozornost reklamni propagandi v Nemčiji. Stopila je v zvezo s tamošnjimi potovalnimi uradi in javnimi čimiteji ter razposlala tudi obilo propagandnega materiala različnih zasebnikom. S svojim ilustrativnim kakor tudi ostalim propagandnim in informacijskim materialom pa se je udeležila tudi čunajskega pomladanskega vselejaja, budimpeškega vselejaja ter vselejajev v Poznanju, Bratislavi in Lyonu. S pomočjo konzulata v Chicagu se je lani novembra meseca udeležila tudi tamošnje razstave za tujski promet.

Za propagandne, reklamne in druge akcije za pospeševanje tujskega prometa je lani in začetkom l. 1928 izdala nad 100.000 Din. Za razne publikacije, ki jih je že izdala, in ki bodo še izšle, pa je še določen izdelek okoli 35.000 Din. Skupno se je za pospeševanje tujskega prometa porabilo v l. 1927 in v početku l. 1928 nad 135.000 Din, kar je za naše razmere vsekakor velika svota. Uspehi propagandnega dela so se pokazali zlasti v lanskem sezoni. Obisk tujcev v Sloveniji je bil lani rekord in kakor dokazuje statistika, je posetilo Slovenijo lansko leto okoli 60.000 oseb iz drugih krajev. Bržkone je bil poset tujcev še večji, ker temelje ti podatki v glavnem le na podatkih, ki so bili zbrani privatno brez podpore javnih oblasti. Kako je narasel tujski promet, dokazuje že dejstvo, da se je davek na prenočišča povzela za 100% od prejšnjega leta. Pokazalo se je, da nam primanjkuje boljših hotelov in gostiln in da v bodoče ne bo mogoče zadostiti večjemu navalu tujcev, kar bi lahko našemu tujskemu prometu prej škodovalo kakor koristilo. Vsekakor je gotovo, da je v prvi vrsti zasluha propagande Zveze za tujski promet, ako se je povečalo število gostov v naših letoviščih in zdraviliščih.

V Zvezi za tujski promet je združenih 52 društev in korporacij, ki so zainteresirane na procvitu našega tujskega prometa. Med njimi so vsa avtonomna mesta, vsa večja zdravilišča, kopališča in letovišča in skoraj vsa pomembnejša turistična tujskoprometna in olepševalna društva.

Zveza je sodelovala tudi pri skupnih

potovanjih, ki jih je priredila Centrala «Putnika» oz. odtok za tujski promet v ministrstvu trgovine. Skrbela je, da so se tuji seznanili kolikor mogoče z našimi tujskoprometnimi razmerami in deloma tudi z našo trgovino in industrijo. Predvsem je skušala vzbuditi zanimanje tujcev na našo domačo industrijo žepk ter je ponovno aranžirala uspešne obiske v Osrednjem zavodu za žensko domačo obrt v Sloveniji. Za pospeševanje zimskega sporta je Zveza uvedla stalno zimsko-sportno informacijsko službo ter je objavljala v listih iz važnejših postojank zimsko-sportna poročila. Delala je uspešno reklamo ne samo za Kranjsko goro in Bohinj, temveč tudi za naše Pohorje. Podelila je primerno podporo zimsko-sportni zvezi za kritje stroškov pri tekmah ter je gmočno podprla tudi zgradbo smuške skakalnice v Mojstrani, kjer so se vršile dobro uspele smuške skakalne tekme. V preteklem letu je zopet temeljito popravila in restavriral galerije in pota v Vintgarju, ki so jih pozimi l. 1926 silno demolirale poplave in plazovi. Stroški, ki so vsako leto za vzdrževanje dostopa v Vintgar ogromni, se krijejo deloma z vstopnino, ki se pobira od posetnikov. Lani je bilo za te poplave okoli 60.000 Din izdatkov, od katerih se je krila z vstopnino in raznimi prispevki polovica.

Za naš tujski promet je bil vsekakor najvažnejši mednarodni kongres za tujski promet, ki se je vršil lani meseca oktobra v raznih delih naše države. Prišel se je na Bledu, končal pa v Rogaski Slatini. Kot najvažnejši uspeh kongresa je bilo dejstvo, da se je izdal poseben prospekt za celo Evropo, ki je namenjen ameriškemu potujočemu občinstvu. V prospektu ima primereno mesto tudi naša država.

Oficijelne potovalni urad «Putnik», s katerim deluje Zveza v najtesnejši zvezi, je zelo napredoval ter vzorno posloval v zadovoljstvo tujcev in domačinov. V tej ptovalni pisarni se dobe natančnejše informacije za potovanje po vsem svetu in tudi direktni vozni listki za potovanja tako v naši državi, kakor tudi v druge države. Poleg prodaje vozniških listkov opravlja prometna pisarna tudi zavarovanje proti nezgodam in tatvinam na potovanju. Nakazuje mesta v spalnih vozovih, prodaja legitimacije za razne vselejaje in razstave pri nas in v inozemstvu, izdaja vozne listke za potovanja po Jadranskem morju, nakazuje stanovanja v letoviščih in kopališčih, prodaja vozne rečne, razglednice, brošure in razdeljuje potujočemu občinstvu tudi propagandni material.

Zveza se je vzdrževala izključno le s prispevki svojih članov, z dohodki svojih podjetij ter iz prodaje železniških vozniških listkov. Članski prispevki okoli 16.000 Din letno tvorijo v primeri z njejimi velikimi izdatki prav neznatno aktivno nastavko. Vsled pomanjkanja sleherne državne podpore in tudi nezadostnih podpor naših samoupravnih korporacij ter vsled nerazumevanja privatnih interesentov, se mora zveza boriti vedno s finančnimi tekočinami, kljub temu pa se je doslej še vedno izkazala aktivna, kar je bilo edinega mogočega na ta način, da je pri marsikaterih zelo važnih akcijah omejila svoje izdatke. Pri razvijajočem se tujskem prometu v Sloveniji, se kaže nujna potreba, da bi razne naše ustanove in korporacije posvečale več pozornosti naši organizaciji za pospeševanje in smoterno organizacijo tujskega prometa.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Brezvesten slepar. — Podrobnosti o veliki poneverbi državnega denarja. — Aretacija mednarodnega žeparja. — Razbojnik Drljevič. — Dogodivščina zaljubljenega muslimana.

Nedavno je prišel v Gorice pri Zagrebu neki gospod, ki se je predstavil za graditelja železniških prog. Rekel je tudi, da hodi po deželi, da bi nabral 500 delavcev za gradnjo proge v Sremski Mitrovici. Mož je nabral tako 115 delavcev, ki jim je dejal, naj ga počakajo na postaji Kraljevac. Na postaji je sleparja res čakalo 115 delavcev, ki so se z njim odpravili. V Čakovcu je pa «gospod» nenadoma zahteval od vsakega delavca 47 Din za vožnji listek. Delavci so mu izročili denar, nakar je slednji izgubil. V Sremski Mitrovici so delavci zvedeli, da železniška uprava ne rabi nobenega delavca. Vrniti so se morali domov, grdo osleparjeni od lažnega inženjerja. Delavec Dvorščak je sleparja v imenu vseh delavcev naznanil policiji. Kmalu nato so vložili ovadbo proti sleparju delavci iz Veleskovca. Slepar je prišel tudi v to vas in iskal 300 delavcev za gradnjo železniške proge v Mitrovici. Nabral je hitro 32 delavcev. Med vožnjo je od vsakega pobral po 36 Din in v Zagrebu je nenadoma izgubil. Delavci so ga zaman čakali na kolodvoru in niso imeli več denarja, da bi se vrnili. Na te prijave je policija izdala tirnico za Jakobom Prščem, ki so ga osumili, da je prevaral toliko delavcev. Ko je hotel oslepariti tudi delavce v Breznickem Humu, so ga spoznali in aretirali ter poslali v Zagreb. Na policiji je slepar izjavil, da je nameščen pri sekciji za vzdrževanje proge v Sremski Mitrovici, ki mu je dala nalog, da nabere 300 delavcev za gradnjo nove proge. Denar, ki ga je pobral od delavcev, da je poslal sekciji v Mitrovico. Pri njem so res

našli potnico za 300 delavcev, ki jo je podpisal šef sekcije inženjer Jovanović. Ko se je zagrebsko redarstvo obrnilo na sekcijo in zahtevalo pojasnila, je dobilo odgovor, da je bil Pršč delavec na progi in mu je bila izdana brezplačna vozna karta za 300 delavcev od Kotoribe do Sremske Mitrovice.

Vest o veliki poneverbi državnega denarja je povzročila v Zagrebu pravočasto senzacijo. Uradnik Srnc je veliko vsoto denarja poneveril sam, in sicer v dveh letih, Srnc je bil nameščen pri državni blagajni in je star 35 let. Vodil je likvidacijo vojne škode. Državni denar si je začel lastiti že pred dvema leti. Imel je opravka s kuponi vojne škode, ki so kakor denar v gotovini in ti so ga zapeljali. Ker je moral dnevno pošiljati kupone v Beograd, je zelo spretno ponarejal številke na recepih in je kupone obdržal za se ter jih vnovič pri raznih bankah. Tako je Srnc delal dve leti in je poneverjal vedno večje vsote. V tem času so opetovano kontrolirali njegov oddelek, toda sleparji niso prišli na sled. Dva dni pred veliko nočjo so pa odkrili poneverbo. Uprava vojne škode je namreč zahtevala od državne blagajne, naj pregleda kupone, ker se izplačila niso ujemale s številkami. Srnc je bil pozvan na odgovornost in je trdil, da je vodil izplačila vestno in pravilno. V dokaz je pokazal poštne recepcije. Ko so te primerjali s poštnimi knjigami, so ugotovili, da je Srnc ponarenil številke. Tako je bila odkrita prva sled njegove sleparije in mož je bil takoj aretiran. Po izpovedi njegovih kolegov je bil Srnc zadnje čase zelo

Krzna.

Bela krzna nimajo za okras sobe nobene vrednosti, če zares niso čiste bele barve.

Taka krzna lahko vedno čistite z »RADIONOM« brez velikega truda.

Napravite raztopino »RADIONA« v mrzli vodi in krtačite s to raztopino krzno v ravnih potezah.

Nato morate s čisto vodo dobro izprati, da izgine »RADION« in nesnaga.

Potem posušite krzno v blagi toplini, a nato ga okrtajte, pa bo kot novo in belo kot sneg.

rezerviran in nervozen. Vedno je tarna, kako slabo se mu godi. Srncea so takoj začeli zasliševati, policija pa o preiskavi ne da nobenih informacij. Komisija, ki pregleduje knjige, ki jih je vodil Srnc, je ugotovila, da je uradnik poneveril v dveh letih nad pol milijona dinarjev. O veliki poneverbi je delegacija ministrstva financ obvestila ministrstvo v Beogradu, ki je odredilo najstrožjo preiskavo. Preiskavo vodijo komisija ministrstva financ, mestna kontrola in policija.

Beogradska policija je imela te dni veliko srečo. Polovila je več sumljivih tujcev, med temi tudi nekega nevarnega mednarodnega žeparja. Neki elegantno oblečeni gospod je med vožnjo v cestni železnici izmaknil denarnico svojemu sopotniku. Slučajno prisotni policijski agent ga je opazil in aretiral. Na stražnici je elegant vse tajil, pokazal je legitimacijo na ime Jozef Müller, inženjer iz Osijeka. Po dolgem zaslišanju je priznal, da se ne piše Müller in tudi ni inženjer iz Osijeka, marveč da se piše Rudolf Kalubaki iz Prage in se živi od žepnih tatvin. Najprvo je kradel v Pragi s pomočjo svoje ljubice Ane Sirak. Nekega dne ju je policija zasačila, zaprla Sirakovo in jo obsodila na dveletno ječo. Kalubaki je pobegnil v Nemčijo, kjer je opravljal najprej svoj nepošten posel. Tudi nemška policija ga je izvohala in pobegnil je v Nemško Avstrijo. Ko so mu tudi tam postala tla prevroča, je odšel v Prago in odtod na Madžarsko in v Rumunijo. Slednjič je prišel v našo državo in ga je policija prijela. Zanimivo je, da je premetenega mednarodnega tatva okradel neki tat med vožnjo iz Zagreba v Beograd. Vzel mu je listino in kovčeg. V Beogradu je dobil dovoljenje za bivanje v mestu. Ker je bilo v ukradeni denarnici samo 80 Din, je bil obsojen na 1 mesec ječe in bo prestani kazni izgnan.

Poročali smo že, da je mostarska policija slednjič našla morilca starega trgovca Manojla Miličevića. Bilo je aretiranih devet sumljivih oseb, ki so pa bile vse izpuščene, ker so dokazale svoj alibi. Mostarska policija je noč in dan iskala zločinca in ga je tretji dan našla v osebi delavca Mehmeda Drljeviča, ki je zločin po dolgem zaslišanju priznal. Drljeviča je izdal neki njegov tovariš, ki je bil osumljen umora in aretiran. Ta je pri zaslišanju izjavil: Naj le Drljevič pokaže obleko, ki jo je imel pred dvema dneva. Policija je takoj postala pozorna na Drljeviča in ga aretirala, ko je našla v njegovih hiši v vodi namočene hlače, Mehmed Drljevič je zločinski tip, ki je pred letom dni že vlomil v stanovanje pokojnega Manojla Miličevića in ga oropal. Tedaj mu policija ni prišla na sled in to ga je menda ojunčilo, da je leto pozneje umoril starca, misleč, da ima doma shranjen denar.

Pred meseci se je spoznal Uzejir Murtežović z lepo devojko 18letno Džemajlo, hčerko Vesela Abdulovića. Uzejir je zaprosil za njeno roko, ona in njen oče sta ga pa odbila. Uzejir je sklenil, dekleta ugrabiti in si tako pridobiti njeno ljubezen. Odsel je v Kumanovo, kjer je dekle prebivalo in vzel seboj nekega prijatelja, ki naj bi mu pomagal deklo odpeljati. V selu se je skrtil pri nekem znancu in čakal ugodnega trenutka. Ko so Džemajlini starši delali na polju, je Uzejir vdrl v hišo, kjer je bila devojka sama, in jo je po dolgi borbi zvezal in odpeljal v vas Brest. Iz omare je odnesel tudi 400 zlatih turških lir, ki bi jih deklo dobilo za doto. Ko se je oče vrnil s polja, je našel hišo prazno in tudi deklo katov ni bilo več v skrinji. Naznanil je muslimana oblastim v Skoplju, ki so ga aretirale in zaprle v Džemajlo vred. Ta je sodniku izpovedala, kako jo je zaljubljen musliman odpeljal s silo. Uzejir je sodišču pridržalo v zaporu in bo obsojen zaradi tatvine in nasilja.

Projektirano moderno kopališče

(Ljubljanskemu občinskemu svetu.)
Kakor je posneti iz dnevnika «Slovenski Narod» od 20. aprila, se peča SK Ilirija z izredno lepo in hvalevredno mislijo, da nam zgradi v neposredni bližini, tako rekoč v sruču Ljubljane, moderno, velikopotezno zasnovano kopališče. Ne bom se spuščal v podrobnosti navedenega članka, ki prinaša celo vrsto zanimivih podatkov, od katerih pa prebetejavo nekateri očitno dogodke. Stvar menda le še ni tako dozorela in ravno zato se oglašam, tako rekoč zadnje minuto, da ne prepreči krasna ideja SK Ilirija še neke lepše in neprimerno velikopoteznejše zasnovane misli, ki se tiče vsaj ravno tako Ljubljane, kakor velja to o kopališču. Gre za stavbišče bodoče ljubljanske univerze.

Prizadeti krogi se pečajo, že skoro kar obstoji v Ljubljani univerza, z vprašanjem, kje se naj zgradi njeno bodoče, definitivno poslopje. Poslovalo se je doslej le interno s pritegnitvijo raznih kompetentnih faktorjev. Ustanovljena je bila tozadevno univerzitetna komisija, v kateri sta imela menda dva zastopnika mestne občine oficijelno svoja sedeža (direktorja dr. Zarnik in inž. Prelovšek). Ta komisija se je tedaj odločila za to, da je najprimernejši prostor za bodoče definitivne univerzitetne zgradbe tako zvan Koslerjev vrh ob nekdanji meji med Ljubljano in Spodnjo Šiško.

Ko sem bil v šolskem letu 1924/25 rektor, sem se trudil, da bi premaknil tozadevno vprašanje z mrtve točke, da bi se vsaj pričelo razpravljati v Beogradu tudi o tem problemu. Takrat je sprejel naš univerzitetni svet primerno svoto v proračunu za napuk tozadevnega zemljišča. Naš predlog je potem akceptiral temeljem podrobne utemeljitve takratni minister prosvete v proračun prosvetnega ministrstva. Prišlo je pa do političnih peripetij, kakor jih doživljamo pri nas v tako obili meri. Stvar pa zaradi tega še davno ni zaspala v prizadetih krogih. Diskretno se je tudi dalje še ves čas tretirala in deloma se je ravno iz tega namena ustanovilo pred kratkim Društvo za nabiranje univerzitetnega zaklada. Ob raznih prilikah se je pri raznih funkcijonarijih mestne občine ljubljanske posredovalo, da naj bi bil rezervovan celo se teren za sedanjem vselejajšem tik ob Koslerjevem vrhu tja do voznega drevoreda, oziroma do sedanjega parka za univerzo. Pisec teh vrstic sam je posređoval svoj čas v tem zmislu pri tedanjem županu dr. Periču. Predmetni travnik izven Koslerjevega vrta do vozne aleje se naj bi namreč preuredil v univerzitetni botanični vrt. Kratko rečeno, univerza si je zasnovala načrt, da se naj bi zgradila definitivna poslopja zanjo v paviljonskem sistemu na Koslerjevem vrhu, poleg teh zgradb naj se bi širil moderen univerzitetni botanični vrh brez kake par metrov visoke ograje in okolica se naj bi primerno moderno preuredila. Naš mošter arhitekture prof. Plečnik pa gre še dalje in ramerava v zvezi s temi mislimi zastopati preureditev sploh vsega ozemlja ob vnožju Rožnika tam od Šišenske stare cerkve do (menda) vile Kredarice. Nastal naj bi to en sam velik park, na čigar severnem koncu naj bi se zgradili posamezni paviljoni v univerzitetne svrhe. Tu naj bi dobila univerzitetna knjižnica svoje ubikacije in za dijaštvo naj bi se zgradili tudi primerni prostori. Kakor je načrt zasnovan, naj bi ondi nastala ena najlepših točk moderne Ljubljane. (Seveda po odstranitvi sedanjega vselejajšča.)

Naša država se peča trenutno z mislijo o najetju primernega posejila v inozemstvu. Denar naj bi se uporabil v razne investicijske svrhe. Naša ministrstva baje že pripravljajo razne programe. Računi se delajo na raznih mestih. In ker mi je dejal svoj čas eden izmed ministrov prosvete, ko sem posređoval pri njem v zadevi proračuna kot svoječasi rektor, naj počakamo do tedaj, da dobi država primerne investicijsko posojilo, je samo po sebi razumljivo, da sedaj ne držimo niti najmanj rok križem. Tudi mi se gibljemo in smo pričakovali, da je svet od voznega drevoreda h Gradu Tivoli v smeri proti Koslerjevemu vrhu univerzi zasiguran. Beseda dana, mož velja In kaj se naj zgodí sedaj? Tam, kjer se naj bi razvil najlepši del mesta, tam se naj zgradi — kopališče? In zato naj bi se bila naša celo

že fiksna večina v občinskem svetu? Ne, tisočkrat ne in ne. To ni mogoče. Čisto nepričakovano nam prihaja ideja SK Ilirije o zgradbi kopališča na travniku, kjer naj bi se razvil javnosti pristopen univerzitetni vrh, ki ne bi bil nikak »Zwinger«, marveč le razširitev že obstoječih parkov. Dostopen vsakomur in ob vsakem času. In v njegovi sosedi univerzitetne zgradbe. Realizacija kopališča že zato ni mogoča, ker je bil ta svet, če sem pravilno poučen, v preteklosti po mestni občini (pod avstrijskim režimom že) namenjen za — nov botanični vrt. Takratni načrti so se baje izjalovili le zato, ker se je tedaj zahtevala zgradba par metrov visokega zidu ali sploh neke ograje krog vrta. In te ograje ni hotel nihče »spendirati«, ne mestna občina in ne državna uprava.

Ne. Gradbeni odtok občinskega sveta se je res že pečal s prošnjo o zgraditvi kopališča pod Tivolijem za sedanjem sejmističnem. Baje je storil tudi že neki sklep v tej zadevi, toda občinski svet še ni govoril in zato ključem morda v poslednjem trenutku mestnim očetom: Caveant consules, ne res publica detrimenti capiat.

Ne morem si kaj, da ne bi ob tej priliki apeliral tudi na prezaslužni SK Ilirijo, da sam umakne svoj projekt zadevno kopališča za sedanjem vselejajšem. Tak projekt bi preprečil najlepše ideje našega mojstra Plečnika, najlepše sanje marsikaterega izmed nas zadevno definitivne namestitve univerze v Ljubljani. Največja škoda se bo pa prizadejala s kopališčem na tem mestu brez-dvomno Ljubljani sami!

Univ. prof. dr. K. Hinterlechner.

najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Ponedeljek, 23. aprila 1928; katoličani: Vojteh, pravoslavni: 10. aprila, Dobrica.

Jutri: Torek, 24. aprila 1928, katoličani: Jurij, pravoslavni: 11. aprila Jurislav.

DANASNJE PRIREDITVE.

Drama: »Cyrano de Bergerac« C.

Kino Matice: »Donna Juana«.

Kino Ideal: »Izseljenci«.

DEZURNE LEKARNE.

Danes: Trnkovec, Mestni; Ramor, Miklošičeva cesta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Začetek ob 20.

Ponedeljek, 23.: Cyrano de Bergerac. Red C.

Torek, 24.: zaprto.

Sreda, 25.: Boljši gospod. Ljudska predstava pri izredno znižanih cenah. Izven.

Četrtek, 26.: I. N. R. I. Znižane cene. Izven.

Petek, 27.: Mladost. Red B.

Sobota, 28.: ob 15. I. N. R. I. Dijaška predstava pri izredno znižanih cenah. Izv.

Opera.

Začetek ob pol 20.

Ponedeljek, 23.: zaprto.

Torek, 24.: Carmen. Gostuje baritonist Krajev. Red D.

Sreda, 25.: zaprto.

Četrtek, 26.: Mignon. Red A.

Petek, 27.: Misel. Gostovanje nemške grupe Wegener. Izven.

Opozarjamo na točnejši koncert pevskega društva »Kraško-Trnovo«, k se vrši ob 20. uri v Filharmonični dvorani pod vodstvom zborovodje g. Mirka Premiča. Na koncertu sodeluje tudi operni pevec k Svetozar Banovc, katerega spremlja na klavirju pianist g. Svetel. Vstopnice v Matični knjigarni in na večer koncerta pri koncertni blagajni.

G. W. Appleton.

Skrivnost stare vojvodinje

Roman

— Dobro, a kdo naj jo zastraši?
— Seveda ti! Saj si kot nalašč rojen za to.

— Hvala, dragi prijatelj, toda povej mi, kakšno vlogo naj prevzamem, da zastrašim to žensko?

Nastopiti bi moral kot detektiv. Jaz bi te spremljal in bi igral vlogo tožitelja. Hvala, dragi prijatelj, toda povej mi, kakšno vlogo naj prevzamem, da zastrašim to žensko? Nastopiti bi moral kot detektiv. Jaz bi te spremljal in bi igral vlogo tožitelja. Hvala, dragi prijatelj, toda povej mi, kakšno vlogo naj prevzamem, da zastrašim to žensko? Nastopiti bi moral kot detektiv. Jaz bi te spremljal in bi igral vlogo tožitelja. Hvala, dragi prijatelj, toda povej mi, kakšno vlogo naj prevzamem, da zastrašim to žensko?

— Imenitno, popolnoma se strinjam s teboj. Torej jutri, ob kateri uri?
— Priidi ob eni k meni. Nato se odpeljeva z izvoščkom v Balham. Tako sva sklenila pogodbo in se poslovila.

XVIII.

Točno ob petih sem prišel v hišo št. 1. v Formosa Mansions in takoj so me odvedli k vojvodinji.

Ne bom opisoval njenih čarov. Ko je vstala in mi stopila naproti, da mi seže v roko, sem bil prepričan, da je ta ženska najdražestnejše bitje na svetu.

Pozdravila me je tako neprisljano iskreno, kakor znajo samo Američanke, pri katerih se gost takoj pri pr-

vem posetu počuti kakor doma. Prosim me je, naj ji primaknem naslonjač h kamini in naj sedem kraj nje. Teoretično sem se sicer že prej zavedal nevarnosti, ki mi je pretela v neposredni bližini te dražestne ženske, toda šele zdaj sem spoznal vso moč in pomen njenih čarov. Posebno me je očarala, ko je skušala s svojo divno nožico primakniti pručico, ki je stala pod mizo. Moral sem se skloniti, potegniti izpod mize pručico in ji jo primakniti pod nogo.

Zahvalila se mi je in dejala:

— Zelo me veseli, da vas vidim. Sva skom sem bila v Haymarketem gledališču. Ne smete misliti, da mi je ta družba prijetna. On je sicer zelo prijazen, toda preveč je ponosen na svoje plemstvo. Moja sestra je odpotovala v Boston, da še enkrat temeljito premisli svoj položaj. Poročila se je s francoskim plemičem, kakor se poroče druge bogate Američanke, ne da bi pomislila, kakšne posledice utegne imeti ta nepremišljeni korak. Sicer pa ne vem, čemu vam vse to pripovedujem.

Prirojeni pogum mi je priskočil na pomoč.

— Lahko bi vam to pojasnil, sem pripomnil smeje.

— Tako? Zares? — je vprašal začudeno.

— Stvar je zelo enostavna. Oba sva poštena in takoj sva si bila na jasnem, kdo drži v rokah niti mreže, ki jo spletajo okrog stare vojvodinje. Mar ni res?

Njene oči so se srečale z mojimi.

— Da, prav pravite.

— In zdi se mi, da imava skupne interese v komediji, v kateri igra vaša

svakinja, stara vojvodinja Frangipani, glavno vlogo.

— Tudi to je res.

— Vedeti morate, da se nisem sam vmešaval v to storijo, marveč da so me proti moji volji zapletli drugi. Ze zadnjič sem vam omenil nekatere podrobnosti.

— Da, — je pritrdila smeje. — Po vsem tem, kar ste mi povedali, sem prepričana, da sva zaveznika v boju proti skupnemu sovražniku.

— Vojvodi Frangipaniju? — sem vprašal.

— Seveda. Kdo drugi bi mogel biti najin sovražnik?

Lakaj je prinesel čaj in ko je odšel, je nadaljevala.

— Da, vojvoda je najin sovražnik. Smrtno me sovraži in tudi jaz ga z dna duše sovražim. To je neznozen človek, surov in brezobziren do skrajnosti. Po svojem značaju se bistveno razlikuje od vseh članov rodbine Frangipani.

Nalila mi je čaja in nadaljevala:

— Enrico, moj mož, je bil plemenita duša. Ko se je oženil z menoj, mu je šlo sicer samo za denar, toda priznati moram, da je bila kupčija poštena. Kar se tiče njega, mi ni bilo nikoli žal, da sem sklenila to kupčijo. Tudi če bi bila potomkinja najstarejše italijanske plemiške rodbine, bi ne mogel občeovati z menoj bolj viteško, korektno in galantno. Spoštovala in cenila sem ga in moram da bi se bila sčasoma naučila tudi ljubiti ga, da ni tako kmalu umrl. Dovolite, gospod doktor, da vam nalijem še skodelico čaja.

Ko je bila ta neobhodna formalnost opravljena, je nadaljevala:

— Da, visoko sem cenila svojega moža, kajti kakor v življenju, tako je tudi ob smrti dokazal, da je kavalir od pete do glave. V oporoki mi je vrnil vso doto.

Začuden sem jo pogledal.

— Kaj ni to običaj? — sem vprašal.

— Ne, — je odgovorila. — Sedanjji vojvoda Vittorio je to mojemu možu zelo zameril. Bil je celo tako predrzen, da je v imenu svoje rodbine nastopil proti njegovi oporoki in mi odredel pravico do dote. Trdil je, da nimam pravice do plemstva, če ne pustim v njegovi rodbini vsaj del svoje dote. Pri tem je seveda mislil na svoj žep. Predrznost tega človeka je presegala vse meje in zato sem ga dala postaviti pod kap.

— Imenitno! — sem vzkliknil. — Kaj takega bi ne trpela nobena Američanka.

— Nobena žena, ki zasluži to ime, pa naj bo Američanka, Angležinja ali žena katerekoli civilizirane narodnosti, — je odgovorila vojvodinja. — Od tistega časa je napravil še nekaj zahrbtnih pozikusov, da bi izsilil od mene denar. Ker pa vem, da je lahkoživec, sem na vse njegovo prizadevanje dosledno molčala in ga prezirala. Vittorio je postal slučajno moj sorodnik, za katerega se pa sploh ne zmenim. Toda preganjanje uboge stare vojvodinje je sramota, ki ji je treba napraviti konec. Vaša in moja naloga je, rešiti ubogo starko in jo iztrgati iz rok njenih brezvestnih sorodnikov.

Ta predlog mi je bil zelo dobrodošel. V skupni borbi z vojvodinjini sovražniki je bila potrebna intimnost in tako sem lahko upal, da postaneva z dražestno Američanko dobra prijatelja.

— Tako tudi storiva, — sem dejal.

— Če je to vaš trden sklep, sem pripravljen pomagati vam in storiti vse, da čim prej doseževa svoj cilj.

Namesto odgovora mi je podala svojo mehko ročico.

Grozen čin 14-letnega dečka

V vasi Visoka Lhota na Češkem je 14 letni deček ustrelil z lovsko puško soseda in njeno dete

V visoki Lhoti blizu Benešova pri Pragi je bil izvršen te dni zločin, ki ga oblasti spocetka niso mogle pojasniti. Sosedje so slišali v hiši vpokojenega kapitana Frühaufa strel in ko so prihiteli, da pogledajo, kaj se je zgodilo, so našli umirajočo kapitanovo ženo, ki je bila v naročju svoje mrtve dote. Nesrečno dete je imelo vso razmesarjeno glavo. Takoj je bilo jasno, da gre za umor in da je moral morilec streljati z lovsko puško, ker je detetu odtrgalo polovico lobanje. Nesrečna mati je v silnih mukah kmalu umrla.

Orožniki so takoj uvedli preiskavo, da izlede morilca. Na vse strani so bile poslale patrulje in v soboto zjutraj sta dva orožnika znova preiskala hišo, v kateri je bil izvršen zločin. Tik pred tragično smrtjo je klicala Frühaufova na pomoč svojo sosedo, ki stanuje v isti hiši. Orožniki so našli v skrinji skrito lovsko puško. Sosedov sinček, 14letni Stanislav Junek, ni tajil, da ima lovsko puško. Orožniki so pregledali puško in ugotovili, da je ena cev prazna, druga pa nabasana in da prazna cev diši po smodniku. Ko so orožniki pregledovali puško, je bila zbrana v izbi vsa Junkova rodbina. Oba sinčka, Stanislav in Jan, sta pomagala orožnikom pri preiskavi in zdelo se je, da nimata niti pojma, kako je prišlo do pretresljive tragedije. Orožniki so se zanimali, kdo je zadnji streljal z lovsko puško. Ko so vprašali rodbino, se je Junkova onesvestila. Orožniki so ji priskočili na pomoč in jo začeli polivati z mrzlo vodo. Naenkrat se je začul iz kota, kjer sta sedela oba dečka, glas: Jaz sem to storil! In iz kota je skočil 14letni Stanislav Junek ter pobegnil iz hiše. Orožniki so planili za njim in ga našli v slami v skednju. Aretirali so ga in odvedli pred preiskovalnega sodnika. Tudi njegova mati je bila takoj zaslišana, čim se je zavedla.

Preiskava je dognala, da je mati po-

noči zbudila svojega sinčka, češ da neče nekdo pri sosedovih vromati. Sinček je vstal, stopil na skrinjo in snel s stene očetoovo lovsko puško. Nabasal jo je in odšel po pristih v vežo, da prepudi morilce. V isti hiši stanuje tudi delavec Doubrava, s katerim se pa Frühaufova ni razumela. Ko so se Junkovi zbudili, je bil Doubrava že pred stanovanjem Frühaufove. V trenutku, ko je stopil iz izbe oboroženi deček, je odhajal Doubrava iz hiše. Deček je držal baje puško za jermen in jo vlekla za seboj. Naenkrat je počil strel in Frühaufova se je zgrudila s svojim detetom težko ranjena na tla. Delavec se je vrnil in nesrečna žena mu je zašepetala, da bi tega ne bil smel storiti. Mislija je, da je streljal on. V hipu, ko je padel strel, je stala Junkova z lučjo v roki na pragu svojega stanovanja. Prestrašenega sinčka je spustila v sobo in deček je bil tako zmešan, da ni mogel potegniti naboja iz puške.

Frühaufova je imela strah pred vlomilci že od mladih nog. Kot 13letno dekletce se je neke noči zbudila in prosila očeta, naj gre pogledat, kdo rogovili pred hišo. Oče je menil, da se ji je sanjalo, toda hčerka je trdila, da je slišala ropot. Sja je sama k oknu, da pogleda, kdo se klati okrog hiše. Odprla je okno in se nagnila tako daleč, da je izgubila ravnotežje ter padla naravnost na vlomilca, ki je skušal vlomiti v hišo. Od tistega časa se je vedno bala vlomilcev.

V soboto popoldne se je vrnil iz Karlovih Varov mož umorjene. Ljudje so prosili orožnike, naj mladega morilca skrijejo, da bi ga razjarjeni mož ne ubil. Toda Frühauf je sam poiskal dečka in mu dejal, da mu odpušča, ker je prepričan, da ni imel slabega namena. Oblasti so uvedle preiskavo, da ugotove, je-li deček zakrivil zločin ali pa je postala Frühaufova s svojim detetom žrtev nesreče.

Zrtev babjeverstva

V Rimu je umrl nedavno tragične smrti mlad in zelo talentiran sodnik R. Leone, ki je postal žrtev babjeverstva. Med italijanskim ljudstvom je zelo razširjena vera, da imajo nekateri ljudje tako srepe in zlobne poglede, da lahko človeku gmotno in družabno škodujejo, ali pa ga celo ubijejo. Takemu človeku pravijo jettatore. Na kmetih se takemu človeku vsak izogne. Če je mož z zlobnim pogledom trgovec, ne kupuje nihče pri njem, če je odvetnik ali zdravnik, je njegova čakalnica vedno prazna.

Smrt sodnika Leona je posledica tega babjeverstva. Mladi sodnik je bil odlični pravnik in igral je na Siciliji pri znanem procesu proti banditski mafiji zelo važno vlogo. Neki član mafije mu pa ni hotel odgovarjati na vprašanja, češ, da se ga kot moža z zlim pogledom boji. In ljudje so se začeli sodnika desledno izogibati. Prišlo je celo tako daleč, da se mu je nevesta izneverila in zapustila. Mladi sodnik je prosil, naj ga premeste in prišel je v neko mestecce blizu Turina. Pa tudi tu se je kmalu raznesla vest, da so se ga ljudje na Siciliji izogibali. Inteligenca je skušala pojasniti ljudem, da je to prazno babjeverstvo in da je Leone človek, kakor vsi drugi, a vse je bilo zaman. Nesrečni

sodnik je moral ponovno zaprositi za premestitev.

Prošnji je bilo ugodeno in oblasti so celo odredile, naj orožniki nastopijo proti babjeverstvu, ki je oviralo sodnika pri izvrševanju njegovih dolžnosti. Toda vsi ukrepi so bili zaman. Kmalu so se razširile vesti, da je Leone jettatore v mestecu pri Turinu, če je prišel Leone v kavarno, so vsi hitro plačali in odšli. V gledališču ni nihče hotel sedeti poleg njega. Prišlo je tako daleč, da sodniku niti vstopnice niso hoteli prodati, ker igralci niso hoteli nastopiti, če je bil on v gledališču. Nekega jutra je našla služkinja mladega sodnika v postelji mrtvega. Imel je prestreljeno glavo.

DANES! DANES!
Globočino zlataga materinskega srca spoznate iz krasnega vefilma

— IZSELJENCI —
Drama pretresljive vsebine z najboljšimi igralci.
Predstave ob 4., pol 6., pol 8. in 9. uri.
KINO IDEAL.

Naša ljubljena

VLADICA

je umrla po kratki bolezni v nežni starosti devetih let.

Pogreb naše ljubljenske se vrši v torek dne 24. aprila 1928 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Stara pot št. 2, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 22. aprila 1928

Rodbina dr. Klepca.

Solnih vreč

že rabljenih, kupujem stalno vsako množino. Ponnudbe prosim na Makso Heinrich, Čakovec.

D.M.C.

največje skladišče
Sarajevo, Prestolonasledniška
Petra 26 791

PRIVAT-
DEKRETI-
ZAVOD
IVAN TOPLIKAR
LJUBLJANA
RIMSKA
C. 9

Meblovano sobo

zračno, z električno razsvetljavo, 15 minut od glavne pošte, oddam mirnemu gospodu ali visokošolcu za 300 Din mesečno, z zajtrkom. Ponnudbe na upravo lista pod »Svetla soba« 780.

Prodajalka

izurjena v mešani trgovini, išče službo prodajalke ali blagajničarke. Ponnudbe na upravo lista pod »Maj 778«.

Nakup zlata, srebra,

platina, bakra, medenine, cinka itd — Tovarna za ločenje dragih kovin, Ljubljana VII. 48/1

Umrla mi je draga žena, dobra mamica, gospa

Malvina Miklavec

K večnemu počitku jo spremimo iz mrtvaške veže splošne bolnice dne 24. aprila t. l. ob 2. uri popoldne na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 23. aprila 1928.

Josip Miklavec, soprog. — Ivan, sin. — Silva, hčerka.

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

2 spalni sobi in kuhinjo

prodaja na prostovoljni javni dražbi 25. aprila ob 9. uri Bežal, Celovška cesta 50. 792

Pazite na obleke

ker si veliko, veliko lahko prhranite če jo daste čistiti in bawat v kemično pralnico, kjer je cena razniža in najbolj solidna postrežba.

Anton Boc,
LJUBLJANA, Selenburgova ul št. 6/1 — tovarna Vič, Glince

L. Miklos
LJUBLJANA
MESTNI TRG 13
pripravlja svoje zaloge detektive in kuharice ter spremljajo polj. Popravila izvrševajo tudi na solidno

Najfinije čajno maslo

dobavlja po Din 35.— za kg povzetju od 4 kg naprej — Fran Kolleritsch Adace pri Gornji Radgoni 29/1

Stanovanje

solnočno, v pritličju, občeje iz dveh sob, kuhinje, kopalnice in pralnice z vsemi pritlikinami, velik vrt, takoj oddam Naslov v upravi.

Zahvala.

Za vse izraze iskrenega sočutja povodim prerane smrti gospoda

F. S. Škrabarja

izrekamo svojo srčno zahvalo vsem, ki so sočustvovali z nami v teh težkih dneh.

Zahvaljujemo se za prekrasne vence in šopke, gg. pevcem gasilcem, njegovim trgovskim, gostilničarskim in lovskim tovarišem, trgovskemu gremiju v Litiji ter vsem njegovim prijateljem in znancem, ki so ga tako mnogoštevilno spremljali na njegovih zadnjih poti.

Rodbina Škrabarjeva

Gospodična

z dveletno prakso, zmožna slov. in nemškega jezika, išče službo v pisarni ali kot blagajničarka. Ponnudbe na upravo lista pod »Zvesta«/796. 796

Proti potresu

se ne moremo braniti. Zato se vsak previden gospodar ZAVARUJE pri odini zavarovalnici, ki sprejema ta rizik. ROYAL EXCHANGE ASSURANCE. Angleški zavarovalni družbi, Ljubljana, Dalmatinova ul. 3. Sprejemajo se agilni zastopniki za vse kraje Slovenije. Reprerentant: Aleksander Knez. 763

Trgovski pomočnik

vojašine prost, izučen v večji trgovini na delu zmožen slovenskega in nemškega jezika, išče službo v mestu event. gre tudi za skladiščnika. Ponnudbe na upravo »Slov. Nar.« pod »Dobra moč/756.

800 Din nagrade

dam tistemu, ki mi preskrbi službo nočnega čuvaja ali inkasanta. Nastopi 1. maja. Ponnudbe na upravo lista pod »Poštem/798.

Lokal s stanovanjem

1 sobe in kuhinje se išče za kuhinjsko obrt, lahko tudi na dvorišču. Ponnudbe na upravo »Sl. Naroda« pod »Lokal/800.